

Sygn. akt II UK 161/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSA Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku M. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 19 listopada 2013 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2013 r. Sąd Apelacyjny, na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddziału w W., w sprawie z wniosku M. P. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, zmienił wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 6 maja 2013 r. i oddalił odwołanie wnioskodawczynie co do żądania przyznania prawa do renty z

tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie od dnia 1 września 2010 r. do dnia 14 maja 2012 r. (pkt I) oraz oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt 2).

W ustalonym stanie faktycznym sprawy, wnioskodawczynie (urodzona 3 sierpnia 1955 r.) decyzją organu rentowego z dnia 19 marca 2010 r. uzyskała czasowe prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 sierpnia 2010 r. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 8 września 2010 r. oraz komisji lekarskiej ZUS z dnia 29 października 2010 r. wnioskodawczynie nie została uznana za niezdolną do pracy. Wobec powyższego, decyzją z dnia 22 listopada 2010 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczynie dalszego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W toku postępowania sądowego Sąd pierwszej instancji dopuścił dowód z opinii biegłych: gastrologa, neurologa i ortopedy. Według oceny biegłych, podzielonej przez Sąd pierwszej instancji, rozpoznane u wnioskodawczynie schorzenia wymagają okresowego leczenia, ale nie uzasadniają nawet częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 września 2010 r. W związku z zastrzeżeniami wnioskodawczynie co do opinii biegłych, Sąd dopuścił dowód z opinii kolejnego biegłego neurologa, który w opinii z dnia 15 maja 2012 r. analizując dokumentację i oceniając aktualny stan neurologiczny i porównawczo badanie biegłego neurologa z dnia 22 sierpnia 2011 r. stwierdził, że nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia badanej, uzasadniające uznanie częściowej niezdolności do pracy na rok (od daty badania w Sądzie, czyli do maja 2013 r.). W opinii uzupełniającej biegły podał, że wnioskodawczynie ma przewlekłe schorzenie kręgosłupa i była dwukrotnie operowana neurochirurgicznie. Ten typ schorzenia, w sensie zmian anatomicznych, nie zmienia się z biegiem lat, natomiast dolegliwości bólowe korzeniowe narastają i cofają się. Ponieważ nie da się – w jego ocenie - ustalić od kiedy nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia, biegły przyjął datę badania w Sądzie, stwierdzając, że wnioskodawczynie jest częściowo niezdolna do pracy od maja 2012 r. na okres 12 miesięcy.

Wyrokiem z dnia 6 maja 2013 r. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał wnioskodawczynie prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 września 2010 r. do dnia 31 maja 2013 r. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U.

z 2013 r., poz. 1440 ze zm., dalej ustawa o emeryturach i rentach), prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. O zmianach w prawie i wysokości świadczeń rentowych przesądza wynik badania lekarskiego przeprowadzanego przez lekarza orzecznika lub komisję lekarską ZUS, którzy dokonują oceny niezdolności do pracy, jej stopnia i trwałości. Zgodnie z art. 61 ustawy o emeryturach i rentach, prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy. W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzone dowody uzasadniają przyjęcie, że wnioskodawczyni jest częściowo niezdolna do pracy do dnia 31 maja 2013 r. (art. 12 i 13 ustawy o emeryturach i rentach), a za datę początkową tej niezdolności Sąd przyjął dzień badania. Zważywszy charakter rozpoznanych u wnioskodawczyni schorzeń, Sąd uznał, że wnioskodawczyni w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ponownie stała się niezdolna do pracy, a więc jej świadczenie podlegało przywróceniu, zgodnie z art. 61 ustawy o emeryturach i rentach. Z powołaniem się na art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, Sąd przyznał wnioskodawczyni dochodzone świadczenie od dnia 1 września 2010 r., tj. od dnia utraty prawa do renty, do dnia 31 maja 2013 r., czyli niezakwestionowanej przez strony daty końcowej stwierdzonej częściowej niezdolności do pracy.

Na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny zmienił w części wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił odwołanie wnioskodawczyni co do żądania przywrócenia prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie od dnia 1 września 2010 r. do dnia 14 maja 2012 r.

W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że zgodnie z niekwestionowanymi ustaleniami faktycznymi w sprawie, wnioskodawczyni była częściowo niezdolna do pracy od dnia badania w sądzie (od dnia 15 maja 2012 r.) na okres jednego roku. W ocenie Sądu drugiej instancji, skoro z dniem 15 maja 2012 r. doszło do pogorszenia stanu zdrowia wnioskodawczyni uzasadniającego ponowną niezdolność do pracy, to powstała ona po upływie 18 miesięcy od ustania prawa do

renty z tytułu niezdolności do pracy (31 sierpnia 2010 r.), stąd brak podstaw prawnych do przywrócenia prawa do renty (art. 61 ustawy o emeryturach i rentach). Rozpoznając apelację Sąd uzupełnił postępowanie dowodowe i ustalił, że wnioskodawczyni w okresie od dnia 17 września 2010 r. do dnia 16 września 2011 r. pobierała zasiłek dla bezrobotnych, który to okres jest okresem składkowym, a zatem częściowa niezdolność do pracy (od dnia 15 maja 2012 r.), powstała ciągu 18 miesięcy od ustania tego okresu. Z tego względu apelację organu rentowego w odniesieniu do prawa ubezpieczonej do renty okresowej z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 15 maja 2012 r. do 31 maja 2013 r. Sąd drugiej instancji uznał za bezzasadną.

Powyższy wyrok zaskarżył skargą kasacyjną w części (co do pkt I wyroku) pełnomocnik wnioskodawczyni, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 14 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach i niezastosowanie norm wynikających z tego przepisu do ustalenia czasu powstania niezdolności do pracy wnioskodawczyni (w ocenie pełnomocnika jest to data złożenia wniosku o przyznanie świadczenia rentowego) oraz art. 61 ustawy przez przyjęcie, że wnioskodawczyni nie spełniła wymogów do przywrócenia prawa do dochodzonego świadczenia. Pełnomocnik wniósł „o uchylenie zaskarżonego wyroku (...) w części, co do pkt I tego wyroku” wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej (jej podstaw) i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli skarga nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania, tak jak w rozpoznawanej sprawie (bądź jeżeli taki zarzut okaże się niezasadny). Oznacza to więc, że nie jest kwestionowana data ustania prawa do pobieranej przez wnioskodawczynię renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (31 sierpnia 2010 r.) oraz powstanie niezdolności do pracy w dniu 15 maja 2012 r. czasowo na jeden rok. Przy tych ustaleniach zarzuty skargi kasacyjnej są niezasadne.

Przepis art. 102 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach przesądza w sposób jednoznaczny że prawo do świadczenia uzależnione od okresowej niezdolności do pracy ustaje z upływem okresu, na jaki to świadczenie przyznano, zaś możliwość jego przywrócenia, zgodnie z art. 61 tej ustawy uzależniona jest od powstania ponownej niezdolności do pracy w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r., I UK 99/04, (OSNP 2005 nr 16, poz. 256) orzekł, że prawo do renty okresowej przyznanej z powodu niezdolności do pracy ustaje z upływem okresu, na jaki zostało przyznane - art. 102 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach i podlega przywróceniu tylko wtedy, gdy w ciągu 18 miesięcy od ustania tego prawa ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy - art. 61 tej ustawy).

Innymi słowy prawo do renty okresowej przyznanej w związku z niezdolnością do pracy, które ustało z upływem okresu, na jaki świadczenie to zostało przyznane, podlega przywróceniu tylko w sytuacji, gdy w ciągu 18 miesięcy od jego ustania ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2006 r., I UK 170/05, OSNP z 2007 r. nr 1-2, poz. 30). W rozpoznawanej sprawie, jest poza sporem, że wnioskodawczynie pobierała do dnia 31 sierpnia 2010 r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Stosownie do poczynionych w sprawie i niezakwestionowanych ustaleń faktycznych, wnioskodawczynie była częściowo niezdolna do pracy od dnia 15 maja 2012 r. na okres jednego roku. Tym samym skoro została uznana za częściowo niezdolną do pracy po upływie 18 miesięcy od ustania prawa do renty, brak przesłanek z art. 61 ustawy o emeryturach i rentach do przywrócenia prawa do świadczenia.

Skoro jednocześnie z tych samych ustaleń wynikało, że wnioskodawczynie była częściowo niezdolna do pracy od dnia 15 maja 2012 r. na okres jednego roku, trafnie Sąd drugiej instancji oddalił odwołanie wnioskodawczynie co do przyznania prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie od dnia 1 września 2010 r. do dnia 14 maja 2012 r., uznając, że prawo do renty uzyskała od dnia 15 maja 2012 r. do dnia 31 maja 2013 r.

Gdy więc zarzuty naruszenia prawa materialnego nie potwierdziły się, brak było podstaw do uwzględnienia skargi.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).